

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації «Визнання і виконання рішень іноземних юрисдикційних органів в умовах євроінтеграції України в Європейський Союз» здобувачки наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право» Мисишин Анни Володимирівни

1. Актуальність теми дисертації

В умовах інтеграції України у Європейський Союз, особливо після підписання Україною Угоди про асоціацію з ЄС, адаптація українського законодавства до права Європейського Союзу, а також аналіз процедури визнання і виконання іноземних судових рішень, винесених в іноземних державах, заслуговують виняткової уваги.

Потреба в адаптації українського законодавства із законодавством держав Європейського Союзу постала дуже гостро і причиною цього є не лише євроінтеграційні процеси України. На сьогодні велика кількість справ розглядається в юрисдикційних органах іноземних держав, таким чином, наявність нерегульованої системи визнання та виконання рішень такими органами ускладнює гарантування Україною своїм громадянам захисту їх конституційних прав.

Незважаючи на те, що проблема визнання і виконання рішень іноземних юрисдикційних органів існує давно, вона розглядалася науковцями лише крізь призму міжнародних договорів, а тому це питання у світлі охорони та захисту прав фізичних і юридичних осіб стає дедалі актуальнішим. Варто також звернути увагу і на те, що комплексного дослідження питань визнання та виконання рішень іноземних юрисдикційних органів не проводилося ні в Україні, ні в державах Європейського Союзу. Більшість досліджень стосуються лише окремих питань визнання та виконання рішень іноземних чи арбітражних судів, а це, у свою чергу, вказує на актуальність такого комплексного дослідження.

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри

Дисертаційне дослідження виконане в межах тем наукової роботи кафедри цивільного права та процесу юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка «Проблеми уніфікації цивільного законодавства України з правом ЄС» (2016 -2018 роки, номер державної реєстрації 0116U001703), «Новелізація цивільного та цивільно-

процесуального права в умовах реформи судочинства» (2019 - 2021 роки, номер державної реєстрації U119U002358).

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Дисертаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням, у якому вперше на дисертаційному рівні здійснено комплексний теоретичний та практичний аналіз визнання та виконання рішень іноземних юрисдикційних органів в умовах євроінтеграції України в Європейський Союз, а також систематизовано одержані результати. Дисертанткою викладено авторський підхід до визначення поняття «визнання та виконання рішення іноземного юрисдикційного органу» та класифіковано підстави його здійснення. Зокрема зазначено, що під визнанням та виконанням рішення іноземного юрисдикційного органу запропоновано розуміти процес застосування примусових заходів уповноваженими органами держави щодо рішення, постановленого іноземним судом, іноземним міжнародним комерційним арбітражним судом чи іншими іноземними юрисдикційними органами, визнаним державним судом на території держави виконання і виконаним, в порядку, передбаченому процесуальним законодавством держави, де запитується таке виконання.

А. В. Мисишин запропоновано провести класифікацію джерел правового регулювання питань визнання та виконання рішень іноземних юрисдикційних органів за територією на яку вони поширюється зокрема на: національні та міжнародні. За видом юрисдикційних органів джерела правового регулювання запропоновано прокласифікувати на: 1) ті, які застосовуються до питань правового регулювання визнання і виконання іноземних судових рішень; 2) ті, які застосовують до питань правового регулювання визнання і виконання іноземних арбітражних рішень; 3) ті, які застосовують до питань правового регулювання визнання і виконання рішень інших іноземних юрисдикційних органів;

Дисертанткою визначено, що в переліку ухвал суду першої інстанції, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку окремо від рішення не передбачено ухвали про надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду та ухвали про відмову у задоволенні клопотання з цього питання, що у свою чергу позбавляє сторону права на апеляційне оскарження судового рішення. Відтак, дисертанткою запропоновано доповнити перелік ухвал, передбачених ч. 1 ст. 352 Цивільного процесуального кодексу України, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку, пунктом 42 наступного змісту: «надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду».

Результати досліджень, які наведені у дисертаційній роботі та опубліковані у наукових статтях, належать авторці і є її науковим доробком.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором вирішень, висновків, рекомендацій

Одержані результати є науково обґрунтованими і достовірними, оскільки повністю підтверджуються сучасними та взаємодоповнюючими методами досліджень. Одержані результати багаторазово апробовано у вигляді доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях та перевірено під час рецензування публікацій у фахових виданнях, в тому числі у наукових виданнях іноземних держав.

5. Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру

У дисертаційній роботі вперше:

- визначено авторське поняття “визнання та виконання рішення іноземного юрисдикційного органу”, під яким запропоновано розуміти процес застосування примусових заходів уповноваженими органами держави щодо рішення, постановленого іноземним судом, іноземним міжнародним комерційним арбітражним судом чи іншими іноземними юрисдикційними органами, визнаним державним судом на території держави виконання і виконаним, в порядку, передбаченому процесуальним законодавством держави, де запитується таке виконання;
- запропоновано доповнити підстави для відмови у задоволенні клопотання про надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду, передбачені ст. 468 Цивільного процесуального кодексу України новими видами підстав та внести відповідні зміни до ч. 2 ст. 468 Цивільного процесуального кодексу України, зокрема: положення п. 4. ч. 2 ст. 468 Цивільного процесуального кодексу України “якщо раніше ухвалене рішення суду України у спорі між тими самими сторонами, з того самого предмета і на тих самих підставах, що набрало законної сили, або якщо у провадженні суду України є справа у спорі між тими самими сторонами, з того самого предмета і на тих самих підставах, яка порушена до часу відкриття провадження у справі в іноземному суді” доповнити частиною наступного змісту: “або у випадку, коли рішення є несумісним із раніше ухваленим рішенням суду іноземної держави між тими самими сторонами з того самого предмета, якщо раніше ухвалене рішення задовольняє всі умови, необхідні для визнання та виконання останнього у запитуваній Державі”;
- запропоновано впровадити в Україні інформаційно-телекомунікаційну систему, з метою сприяння покращенню функціонування суду та спрощення подання документів, що стосується виконання рішень іноземних судів та міжнародних комерційних арбітражів. Запровадження такої системи надасть можливість у найкоротші строки повідомляти сторін про прийняте рішення

щодо їх клопотання про визнання та надання дозволу на виконання рішень іноземного суду;

- запропоновано встановити строк, протягом якого суддя повинен розглянути клопотання про надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду, доповнивши ч. 2 ст. 467 Цивільний процесуальний кодекс України положенням, що після подання боржником заперечень у письмовій формі або у разі його відмови від подання заперечень, а також якщо у місячний строк з часу повідомлення боржника про одержане судом клопотання заперечення не подано, суддя, протягом 5 днів, але не пізніше 1 місяця постановляє ухвалу, в якій визначає дату, час і місце судового розгляду клопотання, про що сторони повідомляються письмово не пізніше ніж за десять днів до його розгляду;

- запропоновано доповнити перелік ухвал, передбачених ч. 1 ст. 352 Цивільного процесуального кодексу України, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку, пунктом 42 наступного змісту: “надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду”;

- обгрунтовано пропозицію, спрямовану на удосконалення правового регулювання забезпечувальних заходів при розгляді справ міжнародним комерційним арбітражем. Зокрема, на основі аналізу практики та законодавчих положень застосування забезпечувальних заходів, запропоновано доповнити Закон України «Про виконавче провадження» положенням щодо виконання ухвали про застосування забезпечувальних заходів Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України, у зв'язку із чим статтю 136 Господарського процесуального кодексу України доповнити частиною 2 та викласти її в наступній редакції: “Господарський суд здійснює забезпечувальні заходи на підставі ухвали Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-Промисловій Палаті України за клопотанням особи - сторони арбітражного провадження”.

Крім цього, авторкою удосконалено:

- концепцію правової природи визнання та виконання рішень іноземних судів шляхом аргументованого визначення її особливостей;

- розмежування та співвідношення понять «визнання» та «виконання» іноземних юрисдикційних органів;

- моделі порядку визнання та виконання іноземних арбітражних рішень;

- класифікацію джерел визнання та виконання рішень іноземних юрисдикційних органів за територією на яку поширюється дія їх правового регулювання на :національні та міжнародні. За видом юрисдикційних органів джерела правового регулювання запропоновано прокласифікувати на: 1) ті, які застосовуються до питань правового регулювання визнання і виконання іноземних судових рішень; 2) ті, які застосовують до питань правового регулювання визнання і виконання іноземних арбітражних рішень; 3) ті, які застосовують до питань правового регулювання визнання і виконання рішень інших іноземних юрисдикційних органів;

А також набули подальшого обґрунтування:

- пропозиції щодо вдосконалення чинного цивільного процесуального та господарського процесуального законодавства України в частині підстав для відмови у визнанні та виконанні рішень іноземних судів;
- твердження про те, що правова природа визнання та виконання рішень іноземних судів та рішень іноземних арбітражів принципово різняться;
- удосконалено положення про дволанкову структуру судового розгляду справ про визнання та виконання рішень міжнародних арбітражних судів.

6. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації

6.1. Публікації у періодичних наукових виданнях інших держав з наукового напрямку, за яким підготовлено дисертацію здобувача

1. Mysyshyn A. Digital reform as a method of acceleration of recognition and enforcement of international judicial decisions in Ukraine. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2019. № 5. С. 109-112

6.2. Статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України

1. Мисишин А. В. Джерела правового регулювання визнання та виконання рішень іноземних юрисдикційних органів в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. №6. С. 41-45
2. Мисишин А. В. Забезпечувальні заходи під час розгляду справ міжнародним комерційним арбітражем. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. №50. С. 92-95
3. Мисишин А. В. Порушення публічного порядку як підстава для відмови у визнанні та наданні дозволу на примусове виконання іноземного арбітражного рішення. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. 2020. Том 31 (70). № 1. С. 79-83
4. Мисишин А. В. Визнання та виконання рішень іноземних юрисдикційних органів крізь призму зобов'язань України за угодою про асоціацію з ЄС. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2020. №2. С. 67-71

7. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо

1. Мисишин А. В. Становлення інституту визнання та виконання рішень іноземних судів у національному законодавстві. *Сучасне державотворення та правотворення: питання теорії та практики*: Матер. міжнар. наук.-практ.

конф. (м. Одеса, 7-8 грудня 2019 р.). Одеса: Причорноморська фундація права. С. 74-78

2. Мисишин А. В. Національні джерела правового регулювання визнання та виконання рішень іноземних юрисдикційних органів в Україні. Актуальні проблеми правових наук в Євроінтеграційному вимірі: Матер. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 17 грудня 2019 р.). Харків: ГО «Асоціація аспірантів-юристів України». С. 101-104

3. Мисишин А. В. Особливості використання новітніх інформаційно-комунікативних технологій у процесі визнання та виконання рішень іноземних судів та арбітражів. *Систематизація українського і європейського законодавства в сучасних реаліях*. Матер. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Арад, 27-28 грудня 2019 р.). Арад: *Facultatea de Științe Juridice, Universitatea de Vest „Vasile Goldiș*. С. 93-96

4. Мисишин А. В. Підстави для відмови у визнанні та виконанні рішень міжнародних комерційних арбітражів. *Верховенство права у процесі державотворення та захисту прав людини в Україні*: Матер. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 27 січня 2020 р.). Одеса: Причорноморська фундація права. С. 43-46

5. Мисишин А. В. Проблемні аспекти уніфікації законодавства України та ЄС у сфері визнання та виконання рішень іноземних юрисдикційних органів. *Сутність та значення впливу законодавства на розвиток суспільних відносин*: м. Одеса., Матер. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 8-9 березня 2020 р.). Одеса: Причорноморська фундація права. С. 53-55

6. Мисишин А. В. Підстави для відмови у виконанні іноземних судових рішень за Конвенцією про визнання та виконання іноземних судових рішень у цивільних та комерційних справах. *Актуальні проблеми прав людини, держави та правової системи*. 2020. Матер. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 24 квітня 2020 р.). Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020. С.42-44

8. Наукове значення виконаного дослідження із зазначенням можливих наукових галузей та розділів програм навчальних курсів, де можуть бути застосовані отримані результати

Отримані результати розширюють та доповнюють теоретичні аспекти визнання та виконання рішень іноземних юрисдикційних органів в Україні, а тому мають важливе наукове значення для міжнародного приватного права і можуть бути використані у навчальних курсах “Міжнародне приватне право”, “Цивільне процесуальне право України”, “Господарське процесуальне право України”, “Міжнародний цивільний процес”, “Міжнародний комерційний арбітраж” та в подальших наукових дослідженнях.

9. Практична цінність результатів дослідження із зазначенням конкретного підприємства або галузі, де вони можуть бути застосовані

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що положення і висновки, рекомендації та пропозиції, обґрунтовані у дослідженні, можуть бути використані у: 1) науковій сфері – для подальшого дослідження проблем визнання та виконання рішень іноземних юрисдикційних органів; 2) у процесі удосконалення положень Цивільного процесуального кодексу України, Господарського процесуального кодексу України та інших нормативно-правових актів України з питань визнання та виконання рішень іноземних юрисдикційних органів в умовах євроінтеграції України у Європейський Союз; 3) при підготовці підручників, навчальних посібників та інших розробок з курсів “Міжнародне приватне право”, “Цивільне процесуальне право України”, “Господарське процесуальне право України”, “Міжнародний цивільний процес”, “Міжнародний комерційний арбітраж”; 4) під час підготовки узагальнень судової практики, а також висновків на проекти нормативно-правових актів.

10. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення

Дисертація за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам МОН України.

Дисертацію заслухано та обговорено на фаховому семінарі кафедри цивільного права та процесу юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол № 9 від 10 березня 2021 року). У ході обговорення дисертації суттєвих зауважень, які стосуються суті роботи, не було висунуто.

В цілому дисертаційна робота Мисишин Анни Володимирівни «Визнання і виконання рішень іноземних юрисдикційних органів в умовах євроінтеграції України в Європейський Союз» є завершеною науковою працею в межах поставлених завдань, у якій науково обґрунтовано теоретичні положення особливостей визнання та виконання рішень іноземних судів, рішень іноземних міжнародних комерційних арбітражів та рішень інших іноземних юрисдикційних органів в умовах євроінтеграційних процесів України в Європейський Союз.

На основі вищесказаного можна зробити такі висновки щодо поданої дисертаційної роботи:

1. За актуальністю обраної теми, обсягом, достовірністю та рівнем апробації отриманих результатів, науковою новизною, обґрунтованістю висновків, практичною цінністю дисертаційна робота «Визнання і виконання рішень іноземних юрисдикційних органів в умовах євроінтеграції України в

Європейський Союз» відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та п. 10 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 р. № 167).

2. Дисертація відповідає спеціальності 081 Право (галузь знань 08 «Право»).

3. Наукові праці Мисишин А. В., опубліковані за результатами дисертаційної роботи, за кількістю та якістю відповідають п. 11 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 р. № 167.

4. Дисертація «Визнання і виконання рішень іноземних юрисдикційних органів в умовах євроінтеграції України в Європейський Союз» Мисишин Анни Володимирівни рекомендується для подання до розгляду та захисту у спеціалізованій вченій раді.

Рецензенти:

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри цивільного права
та процесу ЛНУ імені Івана Франка

Герц А.А.

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права
та процесу ЛНУ імені Івана Франка

Яновицька Г.Б.

10 березня 2021 р.

Підписи проф. Герц А.А. та доц. Яновицької Г.Б. засвідчую.

Вчений секретар

Львівського національного
університету імені Івана Франка, доц.

Грабовецька О.С.